

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Голові Комітету Верховної
Ради України з питань
правоохоронної діяльності
Сергію ІОНУШАСУ**

*Щодо проєктів Законів
(реєстр. № 7212 та № 7212-1)*

Шановний Сергію Костянтиновичу!

У зв'язку з Вашим листом від 17 травня 2022 року № 04-27/3-2022/79669 Міністерство юстиції України опрацювало проєкти Законів України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини в умовах воєнного або надзвичайного стану» (реєстр. № 7212 від 25 березня 2022 року) та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні порушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, зокрема в умовах воєнного або надзвичайного стану» (реєстр. № 7212-1 від 11 квітня 2022 року) і повідомляється про таке.

Щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини в умовах воєнного або надзвичайного стану» (реєстр. № 7212 від 25 березня 2022 року) повідомляється про відсутність пропозицій та зауважень до нього.

Щодо проєкту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, зокрема в умовах воєнного або надзвичайного стану» (реєстр. № 7212-1 від 11 квітня 2022 року) (далі – проєкт Закону).

1. Підпунктом 1 пункту 1 розділу I проекту Закону передбачається частину другу статті 77 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), якою встановлено відповідальність за знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного поводження з вогнем, а також порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що призвело до виникнення лісової пожежі або поширення її на значній площі, виключити.

Водночас згідно з пунктом 2 частини другої статті 105 Лісового кодексу України (далі – ЛК) відповідальність за порушення лісового законодавства несуть особи, винні у знищенні або пошкодженні лісу внаслідок підпалу або недбалого поводження з вогнем, порушенні інших вимог пожежної безпеки в лісах.

У зв'язку з викладеним вважаємо, що запропонована до врегулювання зміна до статті 77 КУпАП не є прийнятною, оскільки може призвести до правової прогалини в частині притягнення винних до відповідальності за такий вид порушення лісового законодавства, як «знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного (недбалого) поводження з вогнем» та відповідно ускладнень щодо кваліфікації зазначених дій з урахуванням норм ЛК.

2. Підпунктом 2 пункту 1 розділу I проекту Закону пропонується статтю 77¹ КУпАП викласти в новій редакції, якою передбачити притягнення до адміністративної відповідальності за порушення порядку випалювання сухої рослинності або її залишків та опалого листя.

При цьому згідно з чинною редакцією зазначеної статті КУпАП встановлено такий вид правопорушення, як «самовільне випалювання рослинності або її залишків», яке полягає у випалюванні стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, рослинності або її залишків та опалого листя на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць, у парках, інших зелених насадженнях та газонів у населених пунктах без дотримання порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

У зв'язку з наведеним зазначаємо, що відповідно до частини третьої статті 27 Закону України «Про рослинний світ» у чинній редакції, до якої не передбачаються зміни, випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Крім того, згідно з частиною другою статті 63 Закону України «Про тваринний світ» у чинній редакції, до якої не передбачаються зміни, відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу несуть особи, винні, зокрема, в порушенні встановлених законодавством вимог щодо охорони середовища існування,

умов розмноження і шляхів міграції тварин, самовільному випалюванні сухої рослинності або її залишків.

З урахуванням викладеного зазначені положення проекту Закону потребують взаємоузгодження з чинними редакціями частини третьої статті 27 Закону України «Про рослинний світ», частини другої статті 63 Закону України «Про тваринний світ» з метою уникнення колізій у частині визначення підходів щодо допустимості (законності) випалювання сухої рослинності та її залишків.

3. Підпунктом 1 пункту 2 розділу I проекту Закону пропонується внести зміни до статті 245 Кримінального кодексу України (далі – КК) шляхом викладення її в новій редакції, якою передбачити кримінально карним таке діяння, як «знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу».

При цьому кваліфікуючими ознаками зазначеного згідно з частинами першою, другою цієї статті КК (у редакції проекту Закону) пропонується визначити: «Умисне знищення або пошкодження вогнем або іншим способом лісу, зелених насаджень, а також знищення або пошкодження вогнем чи небезпечною речовиною стерні, луків, пасовищ, іншої рослинності або її залишків та опалого листя, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю на землях будь-якої категорії, окрім земель в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, якщо це спричинило істотну шкоду для довкілля» та передбачити: «Ті самі дії, вчинені на землях в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, або що спричинили тяжкі наслідки для довкілля чи знищення об'єктів природно-заповідного фонду».

Також запропонованою до врегулювання приміткою у вказаній статті КК, зокрема, передбачається: «Під істотною шкодою для довкілля у статтях 245 та 245¹ цього Кодексу слід розуміти знищення рослинного покриву (в тому числі деревної та деревно-чагарникової рослинності) або торфовищ на площі від 0,5 до 2 га», «Під тяжкими наслідками для довкілля у статтях 245 та 245¹ цього Кодексу слід розуміти знищення рослинного покриву (в тому числі деревної та деревно-чагарникової рослинності) або торфовищ на площі більше 2 га».

Водночас зміст запропонованої до врегулювання статті 245 КК не відповідає її назві та не зрозуміло, про який саме об'єкт злочину в ній ідеться: «знищення та пошкодження об'єктів рослинного світу», «знищення рослинного покриву» чи «шкоду для довкілля» в цілому.

Разом з тим у Законі України «Про рослинний світ» наводиться визначення «об'єкти рослинного світу», якими є дикорослі та інші несільськогосподарського призначення судинні рослини, мохоподібні, водорості, лишайники, а також гриби на всіх стадіях розвитку та утворені ними природні угруповання (абзац сьомий статті 3), а термін «рослинний покрив» – не визначається. Звертаємо увагу, що чинними актами законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища термін

«довкілля» не визначається, а отже, зі змісту наведених положень не можна дійти однозначного висновку щодо чіткого переліку об'єктів правової охорони навколишнього природного середовища, стосовно яких здійснюватиметься оцінка протизаконних дій, як таких, що спричинили істотну шкоду та (або) призвели до тяжких наслідків.

При цьому відповідно до статті 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» державній охороні і регулюванню використання на території України підлягають: навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів, природні ресурси як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси.

Аналогічні по суті зауваження також стосуються положень запропонованої до врегулювання статті 245¹ КК в новій редакції.

4. Підпунктом 2 пункту 2 розділу I проекту Закону пропонується доповнити КК новою статтею 245¹, встановивши відповідальність за знищення або пошкодження лісу та/або лісових насаджень внаслідок порушення встановлених законодавством правил пожежної безпеки.

У зв'язку з наведеним зазначаємо, що пунктом 2 частини другої статті 105 ЛК встановлено, що відповідальність за порушення лісового законодавства несуть особи, винні, зокрема, у знищенні або пошкодженні лісу внаслідок підпалу або недбалого поводження з вогнем, порушенні інших вимог пожежної безпеки в лісах.

Водночас статтею 140 Кодексу цивільного захисту України визначено, що особи, винні у порушенні законодавства у сфері цивільного захисту, несуть відповідальність відповідно до закону.

З огляду на викладене вважаємо, що зміни, запропоновані підпунктом 2 пункту 2 розділу I проекту Закону, потребують доопрацювання (уточнення) із урахуванням наведеної норми ЛК

Разом з тим під час врегулювання питань, які передбачається унормувати проектом Закону, необхідно врахувати позиції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства (Держлісагентство) та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (Держекоінспекції), яким, зокрема, відповідно до статей 241, 242² КУпАП підвідомчий розгляд справ про адміністративні правопорушення, зокрема за статтями 77, 77¹ КУпАП відповідно, а також Міндовкілля (як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує в межах повноважень, передбачених законом, державну політику, зокрема у сфері лісового та мисливського господарства, а також формування державної

політики щодо здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів згідно з пунктом 1 Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 року № 614).

5. З метою зазначення правильної назви Кодексу України про адміністративні правопорушення назва проєкту Закону потребує доопрацювання в частині вживання слів «Кодексу України про адміністративні порушення».

З повагою

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА